

Cyclus: Bronverhalen en oerteksten

*Kees van der Zwaard
Elise Woertman*

Epifanie
11 januari-15 februari 2026

Inleiding

We zijn aanbeland in de tijd tussen de kersttijd en de veertigdagentijd. Een tussentijd, zoals wellicht ons gehele tijdsgewricht te duiden is als een tussentijd, waarin wij niet weten welke kant het op zal gaan en hoe wij gebeurtenissen kunnen duiden. In het liturgische jaar is de tijd tussen krib en kruis 'epifanie', wat Grieks is voor verschijnen of manifesteren. Juist in het donker zal met horten en stoten zichtbaar worden waar waarachtigheid te vinden is, hoe liefde ons transformeert, waar geluk gevonden kan worden.

Daarom lezen we in deze tijd teksten uit de Bijbel die van oudsher bronnen van geloof zijn geweest. Zij laten iets oplichten van de Ene in deze wereld. Zij getuigen hoe Jezus belichaamt wat de kern van ons zijn is. Wij zoeken naar hoe wij in deze tussentijd voluit leven kunnen en hoe wij het mysterie van ons bestaan op het spoor komen.

Het is aannemelijk dat tijdens deze cyclus de verbouwing in de kerk al begonnen zal zijn. Dat zal impact hebben op hoe we kunnen vieren. Zodra daar informatie over is, zal Lies Maliepaard dat verspreiden.

11 januari

Voorganger: Elise Woertman
Thema: Lofzang van Zacharias
Lezing: Lukas 1,68-79

Op de zondag waarop 'de doop van de Heer' gevierd wordt in de kerk, lezen wij de lofzang van Zacharias. Zacharias is de vader van Johannes, die Johannes de Doper genoemd zal gaan worden. Zacharias is met stomheid geslagen door zijn komst. Op het moment dat zijn tong weer in beweging komt zingt hij het uit in lofzang om de barmhartigheid van de Ene. Het licht dat schijnt voor wie gevangen is in duisternis en schaduw van de dood. De Ene zal onze voeten weer richten op de weg van de vrede. De lofzang zingt van de andersheid en de verwevenheid van de Ene in ons bestaan. In de kloostertraditie wordt de lofzang van Zacharias elke ochtend gebeden tijdens de Laudan. Zo kan de tekst in ons gaan leven en kunnen wij deze bewonen.

Waar raakt deze tekst ons?

18 januari m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Joost Jansen o. praem.
Thema: De tien geboden
Lezing: Exodus 20,3-17

De tien geboden kennen verschillende benamingen: het zijn tien woorden die ons geschonken zijn om ons te houden op het spoor van waarachtigheid. Het zijn richtwijzers voor leven in de volheid van ons mens-zijn. Het zijn de stenen tafelen die aan Mozes en het volk geschonken zijn in de woestijn. Wanneer de geboden vooral gebruikt worden als geboden, dan wordt al snel onze ruimte ingeperkt. En voor je het weet wordt het een stok om mee te slaan, of een morele meetlat waaraan niemand voldoen kan. Wat is dan wijsheid? Hoe kunnen de tien geboden leefregels voor vandaag zijn?

25 januari

Voorganger: Kees van der Zwaard

thema: Sjema

Lezing: Deut 6:4-9, 11:13-21, en Numeri 15:37-41.

Het Sjema Israel (naar de eerste woorden in het Hebreeuws van de tekst) is het centrale gebed binnen het Jodendom. Het wordt als ochtend- en avondgebed gebeden, en op belangrijke momenten. Het drukt de onherroepelijk verbinding uit met de Ene. Het is de Ene die ons doet leven, de bron die ons de adem schenkt, elke ademhaling opnieuw. In het hart van het gebed vertrouwen wij ons toe. Hoe verstaan wij deze tekst? Wat is het hart van ons bidden?

1 februari m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Jorn den Hertog

Thema: Lofzang op de liefde

Lezing: 1 Korintiërs 13

Een veel geciteerde en geliefde tekst is 1 Korintiërs 13. Een lofzang op de liefde. De tekst zingt van de liefde als grondtoon van ons bestaan, die al het andere wat zich in een mens beweegt, een bodem geeft. Liefde is meer dan een gevoel of iets dat je al dan niet overkomt. Liefde vraagt om een actieve houding in de gewone dingen van alledag waarin liefde gestalte kan krijgen. Het is een keuze en wordt ons geschonken.

8 februari presentatie Mariaboek

Voorganger: Kees van der Zwaard en Elise Woertman

Thema: Magnificat

Lezing: Lukas 1,46-55

In de bijbel zingt Maria het uit in haar Magnificat:
Dapper en kwetsbaar, jong en stoer staat zij op.

Maria is daarom voor velen de moeder bij wie we kunnen schuilen als we het zelf niet meer weten. Aan wie je je dierbaren toe vertrouwt door een kaarsje te branden aan haar voeten.

Maria is het oerbeeld van de vrouw die weet wat lijden is en zoekt hoe dat te dragen. En daarmee een moeder die troost en warmte biedt in een kille, onvoorspelbare wereld.

Maria houdt de droom levend van deze wereld omgekeerd. Dat het wel kan, dat rechtvaardigheid het laatste woord zal hebben, dat de machtigen van hun troon gestoten worden en armen in overvloed.

Maria verschijnt soms in taal en teken op bijzondere plekken zoals Lourdes, met een wereld aan rituelen en devotie tot gevolg.

Maria is de mens die het Woord in zich draagt. Zij laat God in haar geboren worden. Zij zegt ja tegen een ongedachte toekomst. Zij belichaamt een ontvankelijkheid en kracht in een.

Vandaag lezen en zingen we haar Magnificat en presenteren we het Mariaboek. 54 Janskerkers staan op de foto als Maria, dubbel karakteristiek. Daarbij zijn 54 bezinnende teksten en gebeden geschreven. Op deze manier voegen wij onze stemmen toe in onze tijd aan het rijke en weerbarstige palet van beelden van Maria. Zo hopen wij dat Maria in beeld en woord speels en ontroerend, tegendraads en verrassend ook door en in onze gemeenschap verschijnen mag.

15 februari m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Bas van den Berg

Thema: Zaligsprekingen

Lezing: Lukas 6,20-26

We vervolgen onze weg in het evangelie van Lukas en lezen zijn variant van de zogenoemde Bergrede. De Bergrede is een van de meest universele religieuze teksten. Pacifistisch, profetisch, met een oog voor de minsten van de mensen op een ruimhartige manier. Geworteld in de Bijbelse profeten en de rabbijnse tradities, is het een verhaal waarvan de reikwijdte onbegrensd lijkt. Waar roept deze tekst ons vandaag op onze eigen plek toe op?